

# המזכיר

דמי חתימה לשנה בפולין 800 מ"ס.  
רבע 200. מחיר גליון בודד 18 מ"ס.  
באוסטריה 600 כתר לשנה 150 כי לרבע.  
במשיכו-סלובקיה 100 כתר לשנה 25 כי לרבע.  
ברוטניה 100 ליי לשנה 25 לרבע  
מחיר מודעות 30 מ" בעד שורה  
פצרה או מקומה מחיר ברכת מ"ס או  
הודעת אירוסין 100 מ"ס. האדרסה:  
"Hamicpe" Kraków ul. Miodowa 22.

Kraków-Lwów, dnia 15 lipca 1921.

גליון כ"ה.

פראגא-לבוב, ט' חמו' ט' חקת חרפא.

## תוכן הענינים.

עבודה סיסיפית למה, ד"ר מ. שמשון. ההכרח ההיסטורי לשוב אל קדמותנו, ישראל סיליק. — מן התנועה המזרחית. ועידה ארצית של המזרח בגליציה. — מדינה ומדינה ומטריה: כמראקא. בפולין הקטנה: סטניסלב. ס. ווישניא. בפולין. ברוסיה. בניהם באכשני. באונגרים. ברומניה. באנגליה. בסוריה. בארץ ישראל. — השבוע בכל העולם. — מאגרות ירושלם, אשר בן ישראל.

## עבודה סיסיפית למה?

שוב סובבה שמועה על-אדות חזרת המשא והמתן בין הממשלה המהורשת ובין באי"כ היהודים והכל נדים ראש על העבודה הבלתי פוריה. על העמל דריק וכאלו רק למראית-עין. עוד שאלה רבה היא אם יסכימו הפעם ב"כ המפלגות היהודיות להשתתף במרמ. הלא גלו דעתם בעתונים. שלא יעשו עוד את עצמם לשחק בעבודה סיסיפית זו אחרי שלא הראתה עוד הממשלה שום סימן לשנוי היחס ליהודים בפועל. אבל נניח, שהפעם תתן הממשלה מצדה איוה אור למוכה, כדי לפייס את היהודים, שיבואו ראשיתם בדברים עמה — האם יש באמת לקוות לתוצאות טובות מן השקלא וטריא? הרי לא חלק בממשלה. ולא שום יפוי"כ מיוחד אנו דורשים. כשאר המפלגות המתנגדות לממשלה. אנו דורשים רק שיקימו ראשי הממשלה ובקידה וכך שאר בעל השלטון בארץ הזאת את החוקים היסודיים גם ביחס אלינו. שהם מחויבים לקיימם גם בלי שום משא ומתן ובלי חסיכות יתרות ובלי הכרזות והכפחות ומה יש כאן לישא וליתן? הממשלה וכל יושבי הארץ הזאת יודעים היטב, שאין אנו אורחים גרועים מאחרים ואדרבה בכל אותן הארצות, שאין היהודים נלחצים שם, שאין מקטרגים עליהם בכל יום ויום, שאין מהפאים עליהם חשאים-הנם ואין נודלים עליהם עון אחרים, שם נהשבים היהודים לאזרחים הנאמנים שבנאמנים, המוכנים בכל עת ובכל שעה למסירות נפש בעד ארץ מולדתם בלי שום תשלום נמול, ממש בכל לכבם ובכל נפשם ובכל מאדם. הרי הרבר גלוי וידוע ואין המפורסם צריך ראיה. הרי אין יהודי פולין מגוע אחר ולא סנלו להם חנוך אחר מכל שאר אחיהם שבאנגליה, איטליה, הולנד, אמריקה, אוסטריה ואונגרים שלפני המלחמה. אותה התורה אותו האופי ואותן המדות מציינים את היהודים בכל העולם ואם ישנם ביהודי פולין עובדי עבירה כדוני ממנות יותר מאשר ביהודי ארץ אחרת, או רק השפעת הסביבה גרמה והא ראיה: שהרי אותן העבירות מצויות באמת במדה מרובה יותר גם בשכניהם הנצרים במדינה הזאת. גם העניות ודוחק הפרנסה גרמו הרבה. אבל אין זה נינע דאמונתם למולדתם. בכל מה שנוגע לחובותנו במדינה אין אנו נוסלים במאומה משאר יושבי הארץ. וההתלהבות להתגבר

למטבת המדינה הלא תלויה תמיד באהבה וזו אינה תלויה בשום מועצה וזכות והחלטות והכפחות. לאהבה אי אפשר לצוות ואי אפשר להבטיחה ולהתחייב עליה. היא בא מאליה בתולדה של ההתייחסות ההדדית. ועל מה יש להתוכח?

וביחוד אין מקום לשקלא וטריא ולפשר בין המפלגות היהודיות ובין הממשלה בתור כזאת. הרי אין לנו נגר הממשלה עצמה כלום. היא הלא עשתה את חובתה ביחד עם הסיים: התחייבה בחוזה הבין לאומי לחת לנו זכויות שוות, וגם זכויות המעושים לעניני חנוך וסדרו הקהלות ואת ההתחייבות הזאת קבעה גם ג'וקים היסודיים, שנוסדו ע"י הסיים ומה יש לנו לדרוש עוד מאת הממשלה המרכזית והסיים? אנו טוענים רק, שאין לממשלה כח ועזו לקיים את ההתחייבותה. כי ככל פעם שהראתה איוה חפץ להתחיל לקיים אותה, נערו בה המפלגות הימניות שזנאיה ומגדיה והיא נבהלה מפניהם ואספה ידיה אל חיקה ונאשה ממחשבתה. והשררות האוטונומיות, כמו קצת שרי המחוזות וקצת הממונים מכל המקצועות, שכמעט כולם נמנים על מפלגת הנדל (ענדקקים) הוסיפו לדכאנו ולהצר צעדינו ולהוציאנו מכלל האזרחים, לקפה פרנסותינו ולסכול קטרונו תדירי נגרנו וכך מי שחפץ להתעלל ביהודים, לענותם, להכותם, לבנותם ולשומם, לעפר דרוש, עשה זאת בגלוי ולא ירא כלל מפני הרשות, ודברים כאלה אי אפשרים היולו באמת היו הסקידים סרים למשמעת ראשי הממשלה ומבונים מעשיהם אל חוקי המדינה, רק על זה אנו קובלים, שאין משמעת במדינה ואין יד הממשלה תקיפה למדי להגן על החוקים, שאנו חוסים בהם.

ומה איפוא יועילו לנו הוכחים על השלחן הירוק ואפילו הבטחות ברורות מצד הממשלה ותקנות כתובות ותחומות, אם אין חפץ מצד הממונים לקיימם ולשנות יחסם; אם לא החוקים היסודיים הנם נר דגלנו, אלא כללי החיים של הרוחאני ושד עתוני פאדארבסקי, גיעמיובסקי וסייעתם.

איוה כה ואיוו השפעה יש לממשלה על המפלגות וממילא על פקידיה, הלא ראינו באותה הישיבה ההיסטורית של הסיים ביום ו' שעבר, הממשלה דרשה מאת הסיים, שיסכים להרשים עוד 20 מיליארדים שטרי מרקות, כי אין לה במה לסלק את ההתייביותית הנחוצים. רוב הבית, בין מצד ימין ובין מצד שמאל, התנגד לה, כי שער המדקה יוסיף לרדת והיוקר יוסיף להאמיר והממשלה היתה עדולה לנפוש ונשארה על כנה לא מאהבת מרדכי אלא משנאת המן. השמאליים ראו, כי בהסכים את הממשלה יעלו הימנים על כסאה וככדי שלא לעזור לעלית הגויז לנרדלה, פרשו מן ההצבעה ויצאו מן הבית והצעת הממשלה נתקבלה, ואיך ממשלה שאין לה רוב כלל כמועצת המדינה, חוץ ממה שאין רוב הפקידים סרים למשמעתה, מה יש לנו לקוות ממנה? ואיוו תכלית יש לנו להתוכח עמה ולעשות אתה חוזה, אפילו אם לא היו המרמ דמראית עין לבר, אלא באמת



דרכים הרבה אחרות וכו' מוליכות אותה לתהום האבדון. באו הפילוסופיה מצד זו וההויה מצד זו (שם האיסיים ושם ש"צ למשל) והכחיות ליד שמד; באה היהדות החנוטה והנקה את שארית הנשמה עד אפס כח להתעורר לחיים צבוריים; באו הזרמים הקוסמופוליטיים ורוצים לקרוע את ישראל לקרעים. שאינם מתאחים לעולם ולהכריתו ולהאבדו מתחת השמים.

רק בכח הכנוס הכללי של נדחי ישראל לפתח את כנסת ישראל ממסגרותיה, לשבר את כבליה, לפתוח את צנורות ההשפעה, לגאול את השכינה כביכול ולהחזירה לבת היצירה הלאומית, ליצור על דעת עצמה ברצונה השלם בלי התבטלות כלפי חוץ. בלי אימה נצויה או מסותרת, כמו שיצר העם בימי שבתו על אדמתו. בנהוג שבועש, כל ארגוניסמוס, יחיד או צבור, שההכרח הטבעי יצר בו צורך זה או אחר, יצר בו גם את האבר, שבו יוכל למלא את אותו הצורך. במה דברים אמורים? כשהארגוניסמוס בריא ושלם, גם בתוך עמנו נשוע הצורך לקבוע נציות, עדה נאמנה היא כל ספרותנו. אבל הארגוניסמוס לקוי ופגום ואין לו הכח למלא את הצורך. והצורך לא רק שלא בטעם במשך הזמן, אלא במדה שנתרחקנו מעל אדמתנו מרחק מקום ומרחק עת, במדה שנתפורנו פזור הגוף והנפש, יותר ויותר מורגש הצורך להחכנסות ולהתקרבות לאדמת ממענו כתנאי עיקרי לחיינו. האינסטינקט הלאומי זמזם באוזנינו כל הימים עיד הצורך ההוא באופן פחות או יותר מורגש. ובסוף צורה ההכרח החיצוני והפנימי כקולי קולות, שמעו החרשים ורעדו והאלמים פתחו פה והזריחו...

סובלים אנחנו את צער הצורך הנדול, שלא יכולנו למלאותו, סובלים אנו יסורים קשים בהכירנו את חלשתנו, שפלותנו וביוזנו בעיני כל, סובלים אנו את משא החטא הקשה מנשוא, שתמאנו לנשמת האומה, עברנו על פני נהרי נחלי דמינו ולא כקשנו את החוף, אלא סברנו וקבלנו עד שהגענו אל המטבח האחרון.

עתה אומרים: זמן המשבר הוא זה, או במבטא קרמונינו, חבלי משיח. המשבר האיום והנורא הלך ונמשך עד עתה והוא הולך וקרב אל קצו. ואמנם דומה שקרבנו אל שפות התהום, ואנו מביטים מאחרינו: אוי לנו, ראו נא את הדרך אשר עברנו בה והכינו וראו את אשר הפסדנו בתוך אלפי הסכנות אשר אפסנו. קרעים קרעים, אברים אברים, נשרו טנופה של כנסת ישראל והשכלו הלאה, זה אל הדג ואבדון, זה אל סף השמד באונס וברצון, זה אל חלאת תהום העניות ואפס הכח, ההתנוונות, השפלות, הבז והיקלצון, זה אל תוך ים החמירות, הכצע, התאוות, האדישות ואבירות הלב, זה אל תוך הורס האינסטינקטיונלי, השואף לגאול רק את אחרים ולא את עצמו וזה אל תוך שינוי ההתוך הרוחני אשר מעבר לים, עתה, בעמדנו בין גל לגל, נגלה פתאום מפאת מזרח פס אורה עולה ככף איש והוא הולך וגדול ורומז וקורא... האמנם עמוד השחר הוא זה? האמנם נראה החוף? והאם יעמוד כח בקרבנו לחתור היבשה? התחזקה ידינו לקום כולנו כאיש אחד לעזרת עמנו וערי אלקינו? או אולי הם ושלוס יוסיפו ללכת איש איש אל עברו וידאנו איש איש אל נפשו ואל שלום משפחתו וישתחוה המשתחוה אל אילני כספו ואילני זכו ואל ידע כל העם מן הקצה, כי הגיעה השעה הנוראה והנדולה, המתרחשה פעם באלפי שנה?

לא, אי אפשר! הגה יצא הפעם הגוף האחרון מתחת הפטיש הקשה של ההיסטוריה, היצית עוד פעם את גחלת ישראל האחרונה ותהיה לצהבה בוערת, שתעורר את שארית ישראל, תחמם את הדם הקרוש, את העצמות הקפואות ותאיר את הדרך לעם ההולכים בחושך? היקומו לנו עוד פעם גבורים גואלים ומצילים, אשר יביריתו את הגזות ביד חזקה ובורוע נטויה? נחפזין נא, כי כן יהיה וכן מוכרח להיות. הכרח היסטורי הוא, לא ידעך הויק האחרון, לא תכבה הגחלת האחרונה. מארבע כנפות הארץ סוערות הסערות על עם עני ודל ומפחות את הויקים העוממים, מדליקים המדורה, ורמות כל הדורות,

ובתמים; לא רק קומדיה כלפי חוץ, כדי להתפאר בזשינמון ובפאריו, אלא גם לפקוד על פקירי הממשלה לכוון מעשיהם אל החווה החדש ואל החוק הבין לאומי וככלל לשנות את יחסם כלפי היהודים?

מר נח פריצקי הפוליטיקני והפובליציסט הפקח כתב בעתונו, מאמנו, שבכל עת שהממשלה בצדה היא מחדשה את השקלא וטריא עם היהודים בתור סגולה להטיב את היחסים החיצונים. והוא מבטיח, שלא יאבו ב"כ היהודים להכנס במיזם אלא כתנאים שפרטו בנלוי דעתם הידוע. שתבטל הממשלה את ההגבלות בנוגע ליהודים, שמקורן בניירות הצאר, שתקיים באמונה את החוק הבין לאומי בנוגע למעוטים הלאומיים והדתיים, וכדומה. ואנו שואלים מה לנו מזה? אפילו אם תקיים הממשלה כל התחייבותיה ותעשה עמנו חווה ותתן לנו גם הסתדרות הקהלות ואגודת הקהלה וכל שאר הדברים המגיעים לנו! האם בזה ישתנה דעתם של לומאסלאוסקי ודימוכסקי וניעמויובסקי ויחדלו מהשפיע על העם וגזר הפקידים להרע לנו? האם בזה תחוק כבר יד הממשלה לכוף על פקיריה הר כניגית לקיים את החוקים בנוגע ליהודים באמונה?

באמת אין לנו דבר עם שרי הממשלה, בשנם כסאם ממ ומתרוף תחתיהם ואפשר שמחר ישבו עליו אחרים. אם באמת יש איזה תקוה להטיב מצב היהודים ע"י וכוחים, הסכרות, ומיזם ותווה כעצת אלפרד נוסין, אז אין לנו לדבר עם הממשלה, כי אם עם ראשי אותן המפלגות, שמחן הרעה יוצאת. בפעם הראשונה אמנם יגידו לנו את טענותיהם הידועות, יוכיחונו ואנחנו נענה מענה רך ונוכיח להם אפסותן, נוכיח דרכם על פניהם, שהשנאה מקלקלת את השורה, ואח"כ מעט מעט אולי יתחילו להכינונו אם ידברו עמנו מקרוב ולא יסתפקו בתורת ניעמויובקי והמשומד ארנשטיין. אולי אין האנשים רעים כל כך, אלא שבאמת אינם מבינים אותנו. הלא כבר ראינו כמה עוברות, שאנטישמיים נוראים נהפכו לאוהבי ישראל כאשר נוכחו, כי שקר הנחילום רבותיהם.

ד"ר מ. שמשון.

## ההכרח ההיסטורי לשוב אל קדמותנו.

אם נכון הויבר, כי הכל נעשה בהכרח התולדה ובמאמרה, הנה אין דך הכרח היסטורי גדול מזה, לחזור ולהתחיל את תולדות ישראל מאותה הנקודה, ששם נפסקה פנימי והיצוני הוא ההכרח הזה, הוא טבע מתולדותיהם של ישראל ומתולדותיהם של כל העמים. צא ולמד את תולדות ישראל מזמן גלותם של עשרת השבטים ואילך, הנה תולדות של גרושים ומצטילים, של גזרות, רדיפות ושעבוד. של אלפי הריסות מבית ורבבות אלפי חרבות פחוק, של פזור הגוף והנפש על שבעה ושבעים ימים, וכי מה באו. כל המאורעות הללו צמדנו? האם זה, שהפוזר נאה לישראל, כמו שאומרים מקצת החקריים והדרשנים? או זה, ששר התולדה מכה בכל מיני השוטים והעקרים על נוסם של נדחי ישראל וקורא להם: התכנסו נדחים, התאחדו, התארגנו וחיו? האין הכל רואים, שהכרח היסטורי כפה על ישראל הר כניגית וצוות להם: אם אתם חוזרים אל שרשבם מוטב ואם לאו קללת'קין תהא רובצת עליכם עד סוף כל הדורות עד שיחזור כל העולם לתהו ובהו? יהודי הגולה מטבעם אינדיבידואליסטים הם, כל אחד לדרך יפנה, מבלי שים לב לצבור כולו, אבל ההיסטוריה מלמדתם השכם ולמד את החיים הצבוריים וחורתם זאת בהנחות וברמיים על צוח לכם יום יום ועוד ידה נטויה. בכך מקום שפוזרי ישראל מתכנסים שמה אומות העולם צווחות ככרוכיה: אי אפשונו בכם! ועד שהפיות צועקים, הדים מכות, מכות רצה, הכה ונות, כדי לחזור ולהכות ביתר עז.

וגדול מן ההכרח החיצוני הוא ההכרח הפנימי: משעה שנסגרה הדרך היחידה להתפתחותה של האומה כדרכה היא, נפתחו לפנינו



בישיבתו מיום כ"ג סיון שנה זו, לקרא את כל ב"כ המזרחיים בגליציה המזרחית לוועידה ארצית, שתהיה בלובב ביום כ"ה וכ"ז כ"ז תמוז ש"ז (2/8-1/8-31/7).

לבקשת אנודות המזרחי. בערי גליציה המערבית החלש, שבועידה ישתתפו גם באי כח האנודות המזרחיות בערים ההן, כל עיר תבחר בציר אחד ובין שהמזרחי מאורגן שמה או לא: באופן האחרון על החברים לדעה לשלוח איש אמונים. בבערים הנדולות כל מאה שוקלים ישלחו ציר אחד.

גם צעירי המזרחיים בכל מקום שישנם יבחרו ציריהם לוועידה, ציר אחד מכל אנודה.

החברים לדעה ישלחו נא לנו תיבה מספר ושמות הצירים, שבחרו בהם, למען נדע לעשות את ההכנות הדרושות. על הועד המקומי למסור לכל ציר תעודה, המאשרת את אישיותו ונותנת לו יפוי כח לדבר בשם חברי אותו המקום שממש נשלח.

סדר היום מפורט של הועידה נפרסם בימים הקרובים. י. וויטלש, יו"ר ש. פדרבוש, מזכיר.

## מדינה ומדינה ומקריה.

קראקא. היהודים המעטים בכפר לישקי הסמוך היו שרויים בשבוע שעבר בפחד מות, כמו אחינו בכמה ערים וכפרים אחרים הסמוכים לגבול שלווה. החיל המתנדב, השב משלוה בסקודת שרי הצבא הצרפתי והאנגלי בטרם נקבע הגבול שם, הוא נרצח ונרצח להראות כעס ולפי שאינו יכול להקם בתקופה ממנו הוא מלחמה במתו ביהודים, כך הוא גורלנו תמיד לא בפעם הראשונה בימי המלחמות. כן התעללו גם בכפר ההוא ביהודים והכעיסו תמריהם היהודי שאגרהיץ, שהתנפל עליו פרחח כזה בסכין לענותו ונלחם שאת הוציא אקדחו וירה באויר, להחריד את מענו ולאסונו פגע הכדור באבר נקי, שנפל חלל. הרוצח בשננה נמסר לדין, אבל כזה לא חס החוץ. הצעירים הנרונים מצאו עתה הורמנות כאות נפשו לשכך חמתם בדבר שצויה ועשו את כל יהודי הכפר אחראים בעד הדם הנשפך באשמתם הם. התנפלו על כל בית יהודי ושברו את החלונות ואת שלטי החניות ואת הדלתות ועשו שמות בבתים, שני ימים השתובבו כך עד שבכעמל ראש קהלנו וד"ר טהאן נשלחה שמה פלוגת אנשי צבא, ואז הואצו שרי המקום לרמו למשתובבים לחדול ממעשיהם הפשעניים בטרם הניע הצבא שמה, עתה פרסמו בעתוני קראקא מחאה עזה נגד שלוח הצבא והם מעמידים פנים כאילו היהודים התנפלו עליהם והעלילו עליהם עליית שוא כתוספת על הדם הנקי ששפכו, ולאות מחאה קבצו כסף לערוך חנות מכולת ליתומי הנרצח, כדי לקסח פרנסת היהודים.

ביום ב' ו' ש"ז היתה בהיכל הקהל סה ועידת המשגיחים על בריאות היהודים מטעם הועד האמריקני.

בישיבת מועצת הקהל, שהיתה ביום ה' שבוע שעבר, הודיע היו"ר, כי הנציבות בלובב אשרה את תוספות מס הקהל, שהחליטה המועצה וכי נמרו כל הדברים הנורמליים בענין קניית השדה לביה"ק החדש ואפשר להחל לבנות החומה, הפרנס מר דייטשער משאי מתאונן, כי מיום שנשתפחו אל המועצה הפרנסים החדשים הוחלטו כמה החלטות ונמסרו אל הסקציות ואולם הסקציות אינן מתאספות ואינן מקיימות את ההחלטות. הוא מציע הצעה נחוצה לבטל את כל הסקציות ולהקים אחרות תחתיהן, הצעתו נדחתה. מר שנוטר מערער, שאין הסקציה למסים עושה עבודתה בתקונה, ישנם כמה עשירים בעיר, שלא הוטל עליהם עדיין מס, צריך לבדוק את רשימת משלמי המס ולהשלימה. ד"ר צימרמן (ציוני) מציע הצעה נחוצה לקצוב את המס המרובה (מאקסימום) עד כ"ה אלף מרק תחת שמות אלפים, כי

נשמות כל הנשחטים והנשרפים, הנרששים והנקברים חיים על קידוש השם לבה תלכנה את הנחלת בלב שומריה ובלב מכביה גם יחד, תחדשנה אותה בלב כל יורשיה על אפס ועל חמתם ויבערו כולם באפס כח לכנות.

ישראל קיליק.

## מן התנועה המזרחית.

לובב. כ"ג סיון היתה ישיבת הועד המרכזי של הסתדרות לגליציה המזרחית בהשתתפות חברי הועד של אנודת מתת. בישיבה לקח חלק בתור יו"ר נשיא הסתדרות המזרחי הרב ר' גדליהו שמלקיש מפרימישלא, שבא לבונה גדליהו התכוננותו של הועד המפקח ליסוד בית מדרש לרבנים חרדים בגליציה. — מר יעקב ויטלש ברח את הרב בשם המזרחי. ובדברים קצרים הודיע על דבר בית המדרש לרבנים, שהועד המפקח עליו התכונן היום. הועד המפקח הוא זמני. חבריו הם הרב מפרימישלא ר' גדליהו שמלקיש, הרב ר' נתן לוי מרישא, הרב ר' יוסף באבד מקאלוש, ראש הקהלה הלבובי ד"ר דיאמנד, מר שמואל הורוביץ, סרופ' ד"ר משה שור, מר יעקב ויטלש, מר ליבוש וואהל ומר יצחק תאומים. ליור נבחר ד"ר דיאמנד, לסגנו הרב שמלקיש, הרב לוי ול. וואהל. רשות הצרוף של חברים חדשים נתונה. בשנה זו תפתח מחלקה הראשונה רבני י"ד עד ט"ו. בראש בית המדרש יעמד רב אחד בתור ראשי-ישיבה; לעניני חול יעמד בראש דוקטור פרופסור בתור דוקטור. בקרוב תפורסם התחרות לקוסצים על המשרות האלה.

אחריו דבר הד"ר רב הויגור על המצב הנוכחי בציוניות ומתח בקורת תחת אופן העבודה בהנה. הוא מתנגד לרומים החדשים המפכים במחנה הציונים, שנרמו נוק; כי בשעה שאין לנו עוד רוב יהודי בארץ ישראל וכתשעים וחמשה אחוזים של הקרקע עומד בידי זרים, הם באים כבר ומדברים נבונה על השיטות והיסודות, שעדיהם תבנה הארץ. עומדים אנחנו לפני הקונגרס הייב, שאלינו יבאו באיכחה של כל העתונות העולמית ולכל מלה והנה, שיצאו מפי כל ציר, ישימו אוזן כאפרכסת ובהחלטותיו יהיה תלוי גורל העם היהודי, לכן עלינו לדאוג, שיבחרו צירים אנשי מעשה ולא בעלי תיאוריות מצלצלות, שאינן מביאות תועלת. הלאה הוא קורא למזרחי להסתדר ולרכז את כחותיו, למען תהיה השפעתו גדולה על הקונגרס, כי הודות למספר חבריו יוכל להיות המכריע בהחלטות הקונגרס.

בוכות השתתפו החברים לוי מרישא, קופפרשטיין, מרגלית פדרבוש, ווייס, פרנקפורטר ועפי הצעת מר מרגלית החלט להקדיש ועידה ארצית, שתדון על יחס המזרחי לקונגרס ומה הן דרישותיה ותביעותיה.

נתקבלה הצעת מר לוי לדרוש מאת הסתדרות המזרחי העולמית, כי תאסף את כל ציריה לקרלבאד ימים אחדים לפני האספה הקונגרס להועץ עיד תפקידה ותכסיסה בקונגרס.

## ועידה ארצית של "המזרחי" בגליציה.

המאורעות הפוליטיים רבי הערך בשנה האחרונה בחיי עמנו בא"י ובגולה, התסיסה הרבה בין מפלגותינו, דורשים לא רק עמדה ברורה ותכנית מאוחדת על דרך העבודה הקרובה של המזרחיים, כי-אם גם התאמצות יתירה של כל הכחות הדתיים-לאומיים לשם עבודת הלאום בקונגרס הציוני הייב הבא, שכנראה ישפיע בהחלטותיו השפעה מכרעת על התפתחות חיינו הלאומיים בכל העולם, צריך המזרחי לקבל מראש עמדה ברורה, המתאימה לדרישות המפלגה ולמובת כלל עמנו ויסור ביתנו הרוחני הלאומי בארץ ישראל. כל זה אפשר רק אחרי ברור ולבין כל השאלות החשובות המנסרות בעולמנו ע"י מועצה בללית ויהודית של כל המזרחיים. למטרה זו החליט הועד המרכזי הלבוב



המחנה הנדודי, שלוהו לבית עולמו והמספר הנלהב, שנשאו עליו מר רפאפורט, מר מנדלבוים וד"ר שווארצבראט. ביהמ"ד בית ישראל הכתיבה בספר הזוהר, חברת ביה"ס שמתהו לנשיא הכבוד והחליטה לחרות שמו על אבן שיש, שתקבע בביה"ס. חנצביה.

## בפולין הקטנה.

**סטאניסלב.** הגינה יפה ונלכבה חנונו פה היהודים. והדר החגיגה גדל ביותר הואץ שהשתתפו בה, כל הכתות והמפלגות אשר בקהלתו הנדולה, מן הרבנים והחסידים עד הציונים ופויז ימן ראשי המתבוללים עם הסוציאליים ממפלגת פפ"ס. סבת השמחה היתה הנוכת בית היתומים, יומי המלחמה, ואין זה בית יתומים פשוט ורגיל, אלא בייס לעבודת האדמה, ששלושים יתומות, רק נערות, דומות שם את כל מקצועות עבודות הקלאיות להלכה ולמעשה. ביה"ס נוסד לפני שלש שנים בימי הכבוש האוקראיני. הקהלה היתה עניה מאד, כי כל האמידים גרו בחוץ לארץ, לא היה כל משא ומתן ויתומי המלחמה התגלגלו בחוצות ואין מאספם והיו צפופים למות ברעב ובקור. עזרה מן החוץ לא היתה אפשרית, כי גליציה המזרחית היתה כרוחה מכל העולם. אז חמלה עליהם הנדיבה אשת הד"ר רישרמן ובלי כל הון שכרה מחוץ לעיר בית ושדה ואספה עכ"פ את היתומות לעבוד ולאכול פת לחם. והיא שקדה על עבודתה עד ששבה הארץ ליד. הפולנים וב"ר העולם נפתח, אז מצאה עזרה בועד האמריקני וכו' ולא נחה ולא שקמה עד שעלתה בידה לקנות למוסד ההוא בית היום ושדה נעוב וישמם ומבור, מלא אבנים ואשפה ואנמי מים. והיא בעמלה ובעמל היתומים הפכה את המדבר, שמונה מורנות, לנן נהדר פורה ולשדה תבואה. שלושים יתומות דומות שם כל עבודת בית ושדה וגם קריא וכתוב, עברית ופולנית וכו' ומלאכות יד והנן לברכה ולמופת. הבית נבנה מחדש ויש בו 22 חדרים, רפת וכל כלי מלאכה, סיסים ופרות ועופות, קצת מהנערות מתכוננות לעצות לאי. ביה"ס הזה משמש גם כמכון לחלוצים, להתחנך בו לעבודת שדה. אין איפא סלא, שכל אנשי העיר מתפארים במסדר ושמהים בו, לחנוכת הבית באו ראשי הציונים מלבוב והמחזה היה נהדר.

**סאנדר-ווישניא.** לפני שבועות אחדים נוסד פה מוסד תרבותי נקיב בשם הצעירים ובמשך זמן קיומו הקצר ניכר כבר הרבה מעשים ממשיים הודות לעמרו הרב של נשיאנו המושלם מר שמואל באביד בן הרה"ג דסה וכבר ערכנו שיעורים לרמב"ם ופרקי אבות בכל שבת ושבת. גם ההלסטנו ליסד שיעורים מיוחדים לתנך ושיעורי ערב לתלמוד והמוסד הולך ומתפתח בכל יום ויום, וכבר מונה כארבעים חברים וכולנו שקלנו את שקל המורתי בשם הגודל. אהיו וועדקער. ישראל שמוקלער.

## בפולין.

פטריוטי הביס, בעלי האחוות הנדולות, משתדלים בגודע, למסור בידם את המנופול לכל מסחר התבואה, להחיר הוצאות תבואה לחוץ לארץ ולאסור הכנסתה משם, ושתמסור הממשלה בידם גם את הממניות שלה לתבואה, שהיא צוברה בהן עתה את התבואה במנופול שדה, והבנק להלוואה תתן להם מזה שש 800 מיליונים. וכל זה הוא לפי דבריהם מעשה פטריוטי, שלא יפסד מסחר התבואה בידי היהודים, ובשביב הנמוק המהולל הזה יתירו להם לקצוב מחיר הלחם כחספם ולצבור הון על חשבון כל יושבי הארץ. אנחנו ידענו מונתם האמתית, כמו שביר לנו מעופם, שכל צוררי ישראל רק בשביב כיסם יעשו מה שיעשו. אלא שאין קולנו נשמע ואם היינו קוראים תגר, היינו רק מחזקים בזה ידי בעלי המנופול, שהיו מראים באצבע: ראו כי אמת דברנו כי להרע ליהודים כוונתנו וממילא היא לאזובת הפולנים. אבל באמת הדבר נוגע גם למיליוני הפולנים ויושבי הערים והמון הסקידים שגם על כיסם ועל קיבתם התנכלו בעלי האחוות

לפי רוב צורך הקהל ולפי ערך הממון של עכשו הרי כיה אף מרק כאין הם. ההצעה נדחתה. ד"ר צימרמן חזר אל הצעת מר בירנהאק ע"ד התיאטרון היהודי ואמר שאינו ממלא תפקידו. לא רק שאינו שוקד להרים את מצב הרגש האסתטי בעם, אלא מקלקל אותו בחזיונות גסים ובהלצות מגונות וממית את הטעם היפה. חובת שלשון הקהל היא לעשות קץ למשק הזה. על הקהל לשלם דבעל התיאטרון את נוקו אם ישיבית המדרגה האמנותית וינכיה את הטעם האסתטי. גם ההצעה הוצת נדחתה.

הגיעו העניינים העומדים על סדר היום. בראשונה כחירת סגני הנשיא. ערעור הבלתי תלויים והחרדים היה לריק, אחרי מועצת הסתר נשארו אותם המועמרים. שיערו כיכ הרוב, נבחרו ד"ר ליאון פישלוביץ לסגן ראשון ומר יצחק בומינגר ימן החרדים הקודמים) לסגן שני. הציונים לא השתתפו בבחירה. בדבר הכירה לאזרחים מודיע היויר ד"ר לאנדא, כי הקהל קבל על חשבונו את הכירה כהחלפת המועצה, אך בעל-הבית ד"ר גלדוואסר דורש להשיב לו את החרדים, שהשכירם רק לשלשון העיר ואין לו רשות למסרם לקהל. היויר דורש לקיים את רשיון הכירה על שם הדי"ר גלדוואסר כאם לא ימסור את הדבר לד"ר.

אח"כ התליטה המועצה לקצוב תמיכה חדשית של 15000 מ' למבולניץ היהודית ברחוב בוחנסקא, המרפא עניים חנם, במשך שלושה חדשים ותמיכה פעם אחת של סך כזה לבית הווליס של הכמרים הרחמנים, שגם הם מרפאים עניים חנם.

בענין מנוי שוחט חדש התנלע וכוה ע"ד גול השוחטים ובסוף הוחלט שאין לעשות מאומה בזה עד שיגמרו בקרוב תקנות סדר העבודה של הסקידים.

מר בירנהאק הציע, שבשביב העושק הרב, השולט בחספאת המזון לבני העיר, נחוי שישתתפו כל הקונסומות של היהודים עם הסקציה להספקת מזונות שד הקהל ויחד יכוננו מרכז לקניית כל מיני מזון בארץ ובח"ר, כדי להספיק לעניים היהודים מזון בוזר ולא יפלו בידי עושיקיהם התגרים והאכזרים. רבים הסכימו לו, מלבד מר דייטש מנהל הקונסום של שא"י. נאום נלהב נאם מר שפירא, שהוכיח את רוב הקהל, כי בכל הצעה אינם מכריעים לפי צדקתה או איצדקתה אלא לפי המפלגה, שממנה יצאה ולפי דעתם אין למוסד הקהל לשלם אלא בשח"ש, במקאות ובקברות. אחרי וכוה נמרץ נמסר חענין אל הועדה הממונה.

## שלמה לעזר ז"ל.

ביום ב' ש"ז נפטר האיש המצויץ הזה רב הסעלים בן סיב, שנה. הוא הקדיש כל חייו, עתה מרצו ובשרונו לביה"ס העברי בקראקא שעשהו לביים עממי גמור, שמלמדים בו גם עניני חול, בנה לו בית גדול בעצם ימי המלחמה וקבע אצלו גם בייס תיכוני עברי וקורסים למלאכה ושאר לקנות קרקע ולבנות בייס שרם למלאכות ולתכלית זו התכונן לרדת לאמריקה ולא הספיק לבצע את הדבר עד שתקפה עליו מחלת הלב ועשתה קץ לחייו העשירים בעבודה צבורית. נפלא היה האיש בעבודתו להמציא את הכסף לצורך הבנין. אנשים שאין להם כל צורך בבייס עברי, הרחוקים לגמרי מחיים יהודיים, ידע לפחות ולעשותם לחובבי שפיץ עד שהוציא מידם גדבות הנוגות לבנינו. וכך קבץ מיליונים בממון ובחומר לבנין עד שנמר את הבנין הגדול, לו היו אנשים כמוהו מטפלים בקבוצין קרן היסוד, היו נקבצים כל מיליוני הליש בשנה אחת. למרין כזה נחוצה גם אהבה לדבר, התלהבות ויריעת המטרה ואלי היו להנפטר במדה מרובה. את נפשו ונפשות בייס מפר בשביל אדיאלו והכל ידעו את בר לבבו ואת מסירותו לחנך העברי והתיחסו אליו כיראת הכבוד. עד נאמן הוא



בתו של נשיא הרפובליקה האונגרית ראש הליסטים הורטי, וראש הליסטים השני סטפאן פרידריך, שהיה בקושרים לרצוח את הנרמף טיסא, יצא וכאי בדינו. אך שמתם הופרה. כי הקונגרס של האנטישמיים מכל העולם, שנועד להקדש בבודפשט בסוף ימי הקיץ, נדחה ע"י הכוח נעלמים, בודאי ע"י פקודה מלנרן או מפאיו. להתאסף בארץ אחרת אין השלטון המאירי יבול להסכים, שהרי קנה כבר את זכות ההנהלה בכל דבר הנוגע לאנטישמיות ואיך יותר על זכותו? אבל הם יודעים איך להנקם באותם הכחות הנעלמים, העומדים לו פשטן. המה מוכיחים לכל מי שמבקר את אונגרים, כי כל הממוק, הנאסף ע"י ציונים בכל העולם, נועד לכבוש את ארץ אונגרים ואת נציגיה בשביל היהודים ולסדר בהן ממלכה יהודית וכי האליאנס הפאריות (כ"ח) החליטה כבר בשנת 1870 לשאוף לשלטון העולם בשביל היהדות ולתכלית זו היא פועלה בסתר להסיר את לב העמים מאחרי מסורת אבותיהם והעיר בודפשט היא מרכז עבודתה ואונגרים תכבש בראשונה. הקוראים יזמו כודאי, שאי אפשר להגיד כלל לאנשים מגודלים בעלי השכלה קצת הבלים כאלה, שנועדו לחינוכות של כפריים נסים, אך באמת מספרים תקיפי אונגרים את הנוראות האלה לעתונאים סופרי עתונים גדולים ולא רק של אנטישמיים. וקצתם מאמינים. סופר העתון הגדול, בוגר, בשווייץ בשוכו מאונגרים פרסם אותם בכל כוונת ראש כל-הערה כעובדה אמיתית. וביה רוצים חכמי אירופה לרסא את חרבן מלחמת העולם.

### ברומניה.

ממשלת רומניה ערכה חוק חדש בדבר שביתת יום ראשון דרשה מאת כל המפלגות והמעמדים לחות דעתם בזה. מאת היהודים לא דרשה, כי מי זה ישאל קרקע עירם או בעלי חיים אם ובמה ומתי הם רוצים לשבות. אך היהודים הלאומיים עצמם נועו להגיש את הממשלה אגרת, וברון, להסביר לה, כי גם להם יש איוו נפקותה בחוק כזה, כי להם יש כבר יום שבתון בשביעי, ככתוב בספר הברית הישנה ולא יוכלו לשנות לשבות בראשון וגם דשבות שני ימים מחצה בכל שבוע אי אפשר להם וגם למדינה לא תביא כשלה כיו של מידיון כני אדם טובה. אגב הראו גם על ארצות אחרות, שמתר דשבותים בשביעי לעבוד בראשון ואפילו בצרפת הקהולית יש רק חובה סתמית על כל אדם לשבות ביום אחד בשביעי. והנה פלא והפלא: הטענה הצורקת הזאת מצאה מסלות בלב הממשלה והבטיחה לשים אליה לב בעריכת החוק, ורומניה היתה ידועה תמיד כעומדה בראש צוררי ישראל, כנן עדנם של האנטישמיים.

נגמרו בבוקובינה תכניות סדרי החנוך של המעטים הלאומיים. כל המעטים השינו מבוקשם, שיהנכו בניהם ע"ם דרכם בשפתם ובתרבותם ביום מיוחדים, גם ליהודים יהיו ביום מיוחדים, אבל אוטונומיה לאומית אין להם וזה באשמת הסוציאליזם המתבוללים, כי הלאומיים היהודים, שהם הרוב, ררשו שפת הוראה עברית והסוציאליים דרשו זוגנית ושאריות המתבוללים הוקנים דרשו אשכנזית במקום זוגנית. לפיכך לא יכלה הממשלה לקבוע שפת הלמוד באופן אוטונומי, אלא הניחה את הדבר כמו שהיה. שפת הלמוד תהיה הרומנית והאשכנזית, רק ארבע שעות בשבוע נקבעו ללמוד עברי.

### באנגליה.

ישראל וננוויל, השטן המשחית בתוך מחננה מצא שוב שעת הבושר במקרים האחרונים בא"י, להתחיל התקפה נגד הציונים ומנהליהם. באספת-עם נשא נאום ארוך, להניא את העם מאחרי א"י ולהסותו לעצתו הישנה, לחדש את יסא. שלו ולהנהות את הנולים לארצות אחרות. שעדיין לא גלה אותן, הוא מיתח קו בקורת קשה ע"י הסודישיקה האנגלית והציונית; ע"י קרן היסוד הוא מלנצנ ושוואל: מדוע לא דרשו יותר מכזה מיליון, שהרי אם בממון מקובץ ע"י נדבות

החמסנים. ראשי אגודת הערים בכל שלושת חלקי פולין הרנישו בדבר ושלחו מחאה עזה בשם ערי פולין אל הממשלה והסכים נגד התנכלות החמסנים והוצפתם. גם קראו תגר על ההצעה לקבוע ועדה שתשניה על מסחר התבואה והרוב בוועדה יהיו שוב בעלי האחריות. יש אפוא תקוה, שלא תעשינה ידיהם תושיה.

צירי היהודים בפיים התקיפו את הממשלה ציד ההתנסוליות שנתחדשו ע"י היהודים במסחר ובדרכים, שנוזלים מירי את הנוסעים את הפציהם. מכים ומעליבים אותם ער שיהודים נוסעים אנוסים לקפץ מתוך רכבת נוסעת בסכנת נפשו.

הגיע לווארשא ציר ממשלת א"י המאיר מוריס, לברר מתוך העולים לא"י את הרצויים כעת. הוא מהמיר מאד, אינו מאשר תעורת מסע אלא לתיירים וני חרשים, לעשירים היכולים להוכיח, שאפשר להם להיות שם בממנום שנה שלמה בלי משכורת, לאנשים בעלי השכלה גבוהה ואמנות חפשיית, ליצרים העולים להוריהם או אבות לבנים ורבים, חונים וכדומה אנשי קודש, איך לפועלים ולבעים אין רשות לעלות, גרוע מאשר בימי הטורקים.

### ברוסיה.

מתוך חוסר גיר וחוסר חומר לגיר קבצה הממשלה הסובייטית בבחי היהודים ספרי שים וספרי רבנים למסרם לבתי-הרושת להפכם לגיר חלק. כמובן נעשתה הנבלה בעצת רשעי ישראל שבמפלגה, שהלשינו, כי הספרים האלה מפיצים אמונות טפלות ובערות.

באו שוב שמועות נוראות על אדות שוד חדש בערי רוסיה המערבית, השמועות אינן ברורות ולא נודע אם הכונה באמת על נחשול פגרומות חרשים או חורו על המקרים הידועים מכבר, בכל אופן מקרים חדשים ג"כ היו. בעיר לובומין מחוז לבוברויסק ובעיר סטארוביץ מחוז סלוצק היה שוד, היהודים התכנסו אל ביהביג ושם הצילים הכהנים הקתולים ממות. הם נמלטו לבוברויסק ולסלוצק בעירום ובחוסר כל, הרשות הבולשיווית לא רצתה לשלוח עזרה ליהודים.

### בביהם.

נהול כספי הקרן הקימת לישראל בביהם הוציא בדשיון הממשלה מיליון גורלות בני 10 כתרים לטובת הציונים. 929 גורלות יוכו בפרם של מאתים אלף כתר טשכיים. הפרם הראשי הוא מאה אלף כתר, השני עשרים אלף, שני פרמים בני חמשת אלפים, 15 בני אלף, 10 בני תיק, מאה ושמונים בני 50. ההנלה תהיה ביום 12 בינר 1922 בפראג. מחיר שטר גורל אחד 10 כתרים.

היודישע פאָלקסשטיממע, היוצאה בברין ע"י היקל, פרסמה רשימה של 28 מומרים חדשים, שיצאו מכלל ישראל בעת האחרונה. אין לשכות שאין בברין קהלה רבה כמו בווינא או בבודפשט, וזה מספר עצום, בשבוע הזה היתה בפראג ועידת הוועה הציונית.

### באשכנז.

בשבוע שעבר נתאספו כל גדולי היהודים בברין בהיכל מלון קייזרהאף, לתת כבוד לפרופסור איינשטיין, ששב מאמריקה. מלבד ראשי הציונים, שהתכוונו להודות לגדול הדור ע"י עצלו, שאסף כסף לבנין האוניברסיטה בירושלם ולעשות תעמולה לקרן היסוד, נראו בקרב הנאספים המניסטר היהודי וולטר ראשינאו, ראש הבאנק האשכנזי אסקר וואסרמן, עורך הברלינר טאנעבלאטט, תיאודור וואלף ועורך ה.א.ס.שע צייטונג, נעארג בערנהארט, האספה היתה גדולה מאד וכל הנאמרים דברו ע"י לב הנאספים, לתת את האפשרות לעם היהודי לשוב לחיות חיי עצמו ולהיות לאור גוים.

### באונגרים.

מושל אונגרים הועירה נתעלו והם שרויים בשמחה, בנו של הארכידוכס פרידריך, שהיה שר שריחצא האוסטרי-אונגרי, נשא את



צבא אמריקה החונה במערב אשכנז ישוב הביתה וברית מסחר יכרת עם אשכנז. — במקום שתי מיליונים נולדים, שהיו ארצות הברית קולטות בכל שנה, יכנסו ע"י החוק החדש מכל העולם רק שלוש מאות אלף. — נשיא הרפובליקה האירלנדית, רי וואדורה, קבל את הצעת אנגליה, לבא לגרונה למועצת פשר. משני הצדדים חדלו הריב והתגרות, — בית הדין בבודפשט, שדן את רוצחי הנראף טיסא, זכה את ראש קושרי הקשר סמיפאן פריעדריך, שחשש אח"כ את הממשלה. הקטיגור השיב אחור את כתב האשמה נגדו. כן חפץ נשיא המדינה, ראש המאות השחורות הורטי, שגם זכה לגדולה בחסד הרוצחים.

## אגרות ירושלים.

א.

### תקן חצות

בימי המקובל האלה הרב שלום מורחי שרעבי היו הגויים מציקים הרבה ליהודים בירושלם. ורשעת בני מערב אפריקה היושבים מסביב לבתל המערבי גברה לאין שעור. הם היו מעפרים בעפר וזורקים אבנים על כל יהודי שעברשמה, והיו מוללים בכבוד כל איש ואשה עבריה. וצער היהודים היה גדול מנשא. על אשר לא יתנו להם לבוא לפני שריד תפארתם מימי קדם ולשפך שיחם ומרי נפשם. ואך המקובל האלה הרב שלום היה יוצא מפתח ביתו עם חצות לילה ללכת בהחבא אל הכתל. וכשהיה מגיע לשם היה כובש פניו בין האבנים הגדולות המפחמות והשוממות, ודמעות טהורות נורות מעיניו היפות על חרבן הבית, שרפת הצדיקים, וירידת השכינה! והיה אומר תקן חצות ומכוון כל הכונות הנעלמות. תקן רחל! ותקן לאה! כמנהג אנשי הסוד. בכה היה עושה רב שלום ימים רבים ואיש לא ידע צאתו ובואו.

פעם אחת כהיות רב שלום עומד לפני הכתל בוכה על אריכות השעבוד ושוממות הארץ ומלכו התפרצו אנקות מרות וקשות כאנקות רב שכול. ויללה נוראה החרידה אותו החלל מסביב. ממחרת נודע דבר בואו של הרב שלום אל הכתל לכל השכנים הרעים וזממו רק רע עליו. וחמתו של המופתי בערה בו ער להשחית. על אשר הפריעו רב שלום אתמול משנתו הערבה. כי ביתו היה בתוך הכתל. והמופתי, ראש הדת של הישמעאלים, היה בימים ההם השליש והחקק על כל ירושלם והכל רעדו וחדו מפניו. בלילה השני שלח המופתי את עבדיו השחורים ונוספו עליהם כמה מהשכנים לארב לרב שלום בדרך ולהכותו נפש. התיצבו כלם לשני עברי המדרגות הרבות המוליכות אל הכתל ומקלות בידיהם, והיו נכונים לקראת בואו. בחצות לילה הלך הרב שלום אל כתל המערבי כדרכו.

השמש צועד לפניו והפנס בידו. נבהל השמש מפני מראה עיניו. אמר לו הרב שלום: אל תירא ואל תחת ואת דרכך לך! עברו בין כל האורבים ואיש לא הרים יד נגדם, ואיש לא הוציא הנה מפיו. ורב שלום תקן חצות כמנהגו וחזר לביה"ב שלו. בית אל! היא ביה"ב של המקובלים. וכאשר האיר הבוקר ואנשי הרחוב עברו על יד הכתל, חיל ורעדה אחזם מפני המראה הנורא. אשר ראו לנכח עיניהם. עבדי המופתי וכמה משכניהם עומדים קבועים כמסמרים על מקומם מכלי נוע והדבור אין בפייהם. המקלות תלויים בידיהם המורמות כאייר השמים, מבלי יכלת להורידם. מיד הודיעו הדבר אל המופתי וירד בבהלה גדולה מעל מטהו. ותהום כל העיר למקום המעשה הנורא. הלך המופתי ובד גדולי הישמעאלים לבית הרב שלום התנסלו לרגליו ובקשו סליחה ומחילה מלפניו. אולם דחה אותם מקודם בהגידו להם, כי הכל מן השמים ולו אין כל חלק ויד בזה, ולא יוכל לשנות הדבר. אך אחרי רוב הפצרות ותחנונים גדולים הסכים הרב שלום להתפלל בעדם ולכפל את רע הנורה בתנאי שיקבלו עליהם

חסון לבנות מדינה יהודית נצרך יותר. והוא מראה על אפריקה הדרומית, שנבנתה בלי נדבות וכלי קרנות, אלא בממון יחידים, שעבדו לצרכם. על הנציב העליון בא"י הוא אומר, שאין צורך לענוש את השופים והרוצחים בנוסם, כי הם רק נפתו מאנשי חסם. הענוש האחד צריך להיות להגביר את ההגנה היהודית ולתת ליהודים דוקא קונצסיות רחבות ושדות המלכות לעבדם. אז היו הערבים יודעים, כי לא יועילו בעמדם לשפן ליישוב יהודי. לא היה צריך להשכילם ולהרימם משפלותם ע"י בתי ספר, כדי שידעו איך ללחום ביהודים ולהפך מחשבתם. בסוליטיקה כזאת חבנה אנגליה פלשתינה ערבית ולא יהודית. גם כל הכספים הנקבצים ע"י יהודים ישמשו רק לטובת התושבים הזרים. את דרשתו סיים בתעמולה לחברתו הישנה ימא. לחפש אחרי מדינה אחרת תחת יד אנגליה.

### במוריקה

היהודים בעיר הנצורה סמירנה סובלים יסורי ניהנם מרעב וממנסה ומכל שאר תלאות המלחמה. שאנחנו טעמנו ומצינו את קובעת כום התרעלה. יותר מהם סובלים יהודי איסמיר הסמוכה לקושטא. שכבר נכבשה מאת חיל קמל. מאתם איש מהם נסו לעיר הבירה בעירום ובחוסר כל והועד האמריקני מכלכלם לעת עתה. הצבא הפורקי המתנדב בוז כל רכושם.

כאשר באו ה. נ. ביאליק וחבריו הסופרים העברים לקושטא, החיוקם חל הצרפתים החונה שם לקומוניסטים, שבאו לשם תעמולה ותפשוש לשיפ אותם במשמר עד שבא המתורגמן הרוסי והעיד עליהם, כי כנים הם ויצאו להשמי.

### בארץ ישראל

הקציר בגליל לא עלה יפה, לפי שהמשק עומד על מזרע הדגן. בעמק יזרעאל השחיתו העכברים את יבול השדה. ובמקומות שהקציר נקצר בשלום, הספידו האבירים והקבוצות מפני ירידת שער התבואה מתוך איפור והצאתה לחו"ל, בעוד שהם קנו דגן לזרע ביוקר. גם חרדת האכרים מפני השופים עזרה להפסדם. אינם יכולים לנטוע עצי פרי ומיני ירק מפני הננבים האורבים להם. ביהודה היה הקציר ממוצע. בכל אופן הוקלו החיים לעירוניים, כי ירד שער כל מיני מזונות. ביהודה שולט חום גדול ומשום זה התחוללה סופה וגשם שוטף ובדרום גם ברד כבד בחדש סיון, והו מחזה בלתי רגיל.

עתוני אי מכל הכתות מטפלים בצורך בנין בתים דירה, שחסרונם מרגש עתה ביחוד, לפי שסכנה עכשו לגור בשכונות הערבים. בימי המהומות נהרגו רק אותם היהודים, שהתגוררו ברחובות ערבים, אבל אלה הדרים נבדלים יכלו להגן על עצמם ולא אונה להם רע, כמו בתל-אביב ובמושבות.

## השבוע בכל העולם.

צרפת ובלגיה קוראות תגר על העונשים הקלים. שבית הדין הגדול האשכנזי בלייפציג הטילה על שרי הצבא האשכנזים, שרצחו את השבויים ועברו עבירות המורות במלחמה. הן דורשות, שתוציא אליהן ממשלת אשכנז את האשמים, לדונם בבית-דין זה. — אחרי תום השביתה הכללית באנגליה חשבו ומצאו את הנזק עולה לרבע מיליארד ל"ש או שני מיליארדי פרנק. — המגיסהרט הקראקאי קצב מס מיוחד על כל עגלה, מרכבה ואוטומוביל הקבועים בעיר. שישתלם בכל שנה. — האמיר פייזול, שהיה מלך סוריה והצרפתים גרשוהו בא לכבל ומועצת העם כנגדו המליכהו למלך ככל בהסכמת מלכות אנגליה. — בברצלונה התעוררה שוב המרידה, נורקו פצצות בחוצות ונסלו כמה חללים ונהרסו בתים. — הסינאט באמריקה הסכים להחלשת בית הנבחרים, להתחיל שלום קבוע עם אשכנז ואוסטריה.



בברכת מו"ט ובעתיד מאושר מברכים. המזרחי" בטרנסול את מוכירה וצעירי המזרחי את חברה מר אליהו מרקוס לבאו בכרית האירוסין עם מרת שטאמברנר מקראקא.  
לארוסו של מר אליהו מרקוס עם מרת שטאמברנר מקראקא אברכהו במו"ט ובעתיד מאושר.

ברוך מיטשעניק — טרנסול.

מעוטק הלב אברך את אחותי מרת לאה תחי' לארוסה עם החישי היחסן מר מנדיל האלבער מלבוב בבמו"ט ורב אושר.  
לוי תאומים בהנאן אברך ואלישעשיק, שליט"א.

חרינו מברכים במו"ט ובעתיד מאושר את מרת ליבה בומבך לארוסה עם מר מרדכי אייזנשטיין.

האחים נכמייט — טרמישלא.

שפע ברכות לרעי מר שמעון ראפ לארוסו את 'העלמה מרת דאמניץ מאוסטריק. תהי דרכם צלחה!  
משה קאלכהיים — יוסלב.

לארוס אחותי (ניסתי) מרת עטיע עם מר אליהו רענען אנו מברכים אותם בבמו"ט נאמנה ובעתיד מאושר.  
אליעזר דורנר ואשתו — קראקא.

ברכת מו"ט ועתיד מאושר למזכירנו החביב מר יצחק משה אדינג מסאנטק לארוסו עם מרה בילה פֶּעכטער.  
ועד ביהם העברי. שפה בירור' — מאנק.

## קונבורז.

על משרת ראש בית-דין רבי דינא רבא דקין לבוב וריש מתיבתא בבית-מדרש לרבנים חרדים, שנוסד מחדש בלבוב. המשתדלים, שיש להם תעודות והתרת הוראה מרבני פולין גדולי התורה ושכבר שמשו בכהונת הרבנות, ישלחו מכתבם בצורת העתקות תעודותיהם אל ראשות הקהלה עד 20 בחמוש שנה זו. השכר לפי ההשואה.

Zarząd izr. Gminy wyznaniowej we Lwowie  
ul. Bernsteina 12

## קונקורז.

בקהלת משרנוביץ (בוקובינה) פנויה משרת שיץ וקאנטשער או אבערקאנטשער. על הרוצים במשרה הזאת לשלוח תעודותיהם על בשרונם, ידיעותיהם העבריות והבלליות. דרושה גם היכולת לקרוא בתורה בצבור. הצעות ערוכות אל ראשות הקהלה צריך לשלוח ביחד עם התעודות והודעות עד שמוש במשרות עד כה עד סוף יולי ש"ז. התנאים כפי ההשואה. הזמן יוזמנו רק חוגים מוכשרים נמורים בעלי תעודת מובהקות ורק לאלה יוחזרו היצאות הנסיעה.

ד"ר שמרובר.

Vorstand der isr. Kultusgemeinde in Czernowitz  
(Bukowina) Heinegasse 3.

## חידות ההגדות הנפלאות ע"ד עשרת השבטים

ופתרון ע"פ כל הממורות ההיסטוריים וע"פ ההגיון הפשוט. מחירו עתה 100 מרה. ע"י „Hamicpe" Miodowa 22 Krakow.

הישמעאלים, לתת מהיום ולהכא ליהודים צאת וכו' בשערי הכתלי ככל עת וזמן. הן ביום והן כלילה. וקברו עליהם הישמעאלים את הדבר הזה וכתבוהו מפרש על פנקס העדה הישן שלהם המונח למשמרת בבית-המשפט אשר על הר המוריה. והרב שלום התפלל בעד שלום הנענשים ונתרפאו. ומאז היהודים באים בנעוריהם ובזקניהם בימי אבל ובימי מועד דשפוך שיחם ויוגן לבס לפני כתל המערבי. ואיש מהנזירים לא ינע כהם לרעה.

ב.

## רבינו קלונימוס בעל הנס.

עד היום נוהגים בני ירושלים לזרק אבן על נבי מצבתו של ר' קלונימוס בעל הנס. כאשר יעברו על קברו. משום מעשה שהיה בימיו, בליל שבת אחד השליכו הנוצרים שבוער. ילדה נוצרית שחוטת את תוך חצר ביהכ"נ הנדול הנקרא בשם ביהכ"נ. תלמוד תורה, בבקר השכם, כשבא השמש לפתוח את ביהכ"נ נבהל למראה עיניו וידע אל נכלי הרשעים ומיהר אל רב העיר ר' קלונימוס והוריעהו מזה. כשהגיע ר' קלונימוס אל פתח ביהכ"נ התנפלו עליו הכמרים בעלילות דברים וקראו אחריו בפה מלא: 'ידיכם שפכו את הדם הנקי הזה ושבעתים נקם בכם'.

מנוחת השבת שבתה. אבל ויוגן התהלכו במשכנות היהודים. וברחובות קריה נקאלו כל הנוצרים שבוער: בראשם הולכים הכמרים שונאי היהודים ומחרפים את מערכת ישראל ואומרים לעשות כלה ביהודים. ראה ר' קלונימוס הקדוש, כי סכנה גדולה מרחפת על ראש היהודים ביום הזה וגמר בנפשו לעמד בפריץ. הלך אל ראש הכמרים ואמר לו כדברים האלה: אמנם חטאנו לאליהינו והננו בגלות החל הזה. וגם היום הננו בידכם לעשות בנו ככל העולה על לבכם, אך אחת אנקש מכם, כי בטרם תעשו בנו משפט, האספו נא לזמן מצער במקום הקדוש הזה, ששם נמצאה הילדה השחוטת. ראש הכמרים הסכים למלא את בקשתו הדלה של רב היהודים והמונים המונים של כמרים ונוצרים נהרו לביהכ"נ. תלמוד תורה, וגם מבני ישמעאל באו לראות במראה עד אפס מקום, והרב כתב מקודם שמות קדושים ונסתרים על גליון ניר והניחו על מצח הנערה השחוטת. והנה לפתע פתאום עמדה הנערה השחוטת על רגליה והפתח פיה ותאמר: פלוני הנוצרי מצאני במקום פלוני והגיד אותי והסיד עדיי מעלי והריוו ממון בביתו. ביקב, ולא האמין ראש הכמרים למשמע אוניו ולמראה עיניו וגנש בעצמו אל הנערה והרבה לשאלה שאלות וחקירות ועל הכל השיבה לו כענין. וגם לבית-הנוצרי שלח ומצאו התכשיטים והביאום לביהכ"נ לעיני כל הקהל.

כל הנאספים ראו, כן תמהו איש אל רעהו. וראש הכמרים הכיר בעותתו ועלה על בימת ביהכ"נ והתורה ובקש סליחה מן הרב ומכל בני העדה החפים מפשע. צרקה היהודים יצאה לאור כשמש בצהרים והם נצלו מהרה ושבו איש לביתו ולאחלזו וגמרו את יום השבת בהלל וזמרה לה' שומר ישראל.

ורבינו קלונימוס בעל הנס הניח צואה לפני מותו: כי כל איש אשר יעבר על פני קברו יורק אבן על גבי המצבה, למען יכפר לו בזה חטא הסקידה אשר חטא, בחללו את השבת באותו היום דשם הצלת נפשות מ ישראל.

אשר בן-ישראל.

חרינו מברך במו"ט ואושר רב את הרה"ח מו"ה יעקב אביגדור להתמנותו לרב אב"ד בדרוהביטש והגליל. תהי פעולתו לכרכה לעדו ולכל עמנו  
אברהם נוסבום — קראקא.



Wydawca i redaktor odpow. S. M. Łaser. — Drukarnia B. Geizhals Kraków-Podgórze ul. Kalwaryjska 18. — Telefon 3379